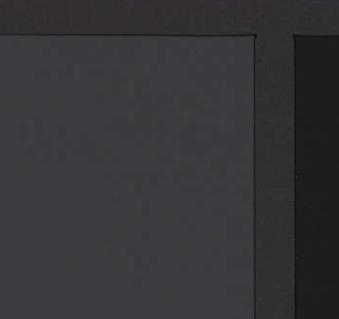
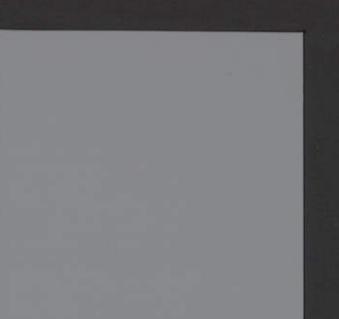
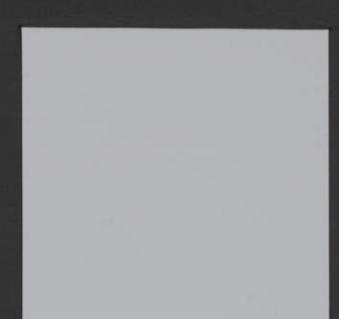
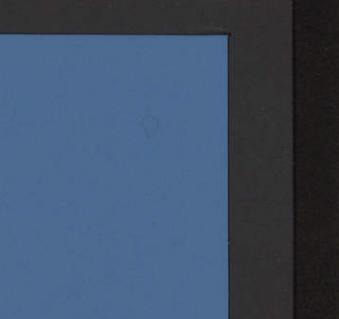
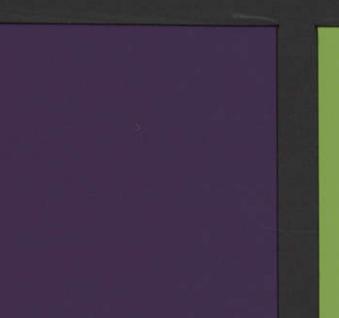
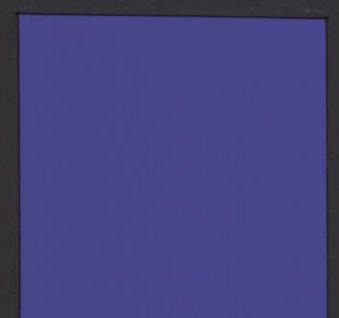

colorchecker CLASSIC

+

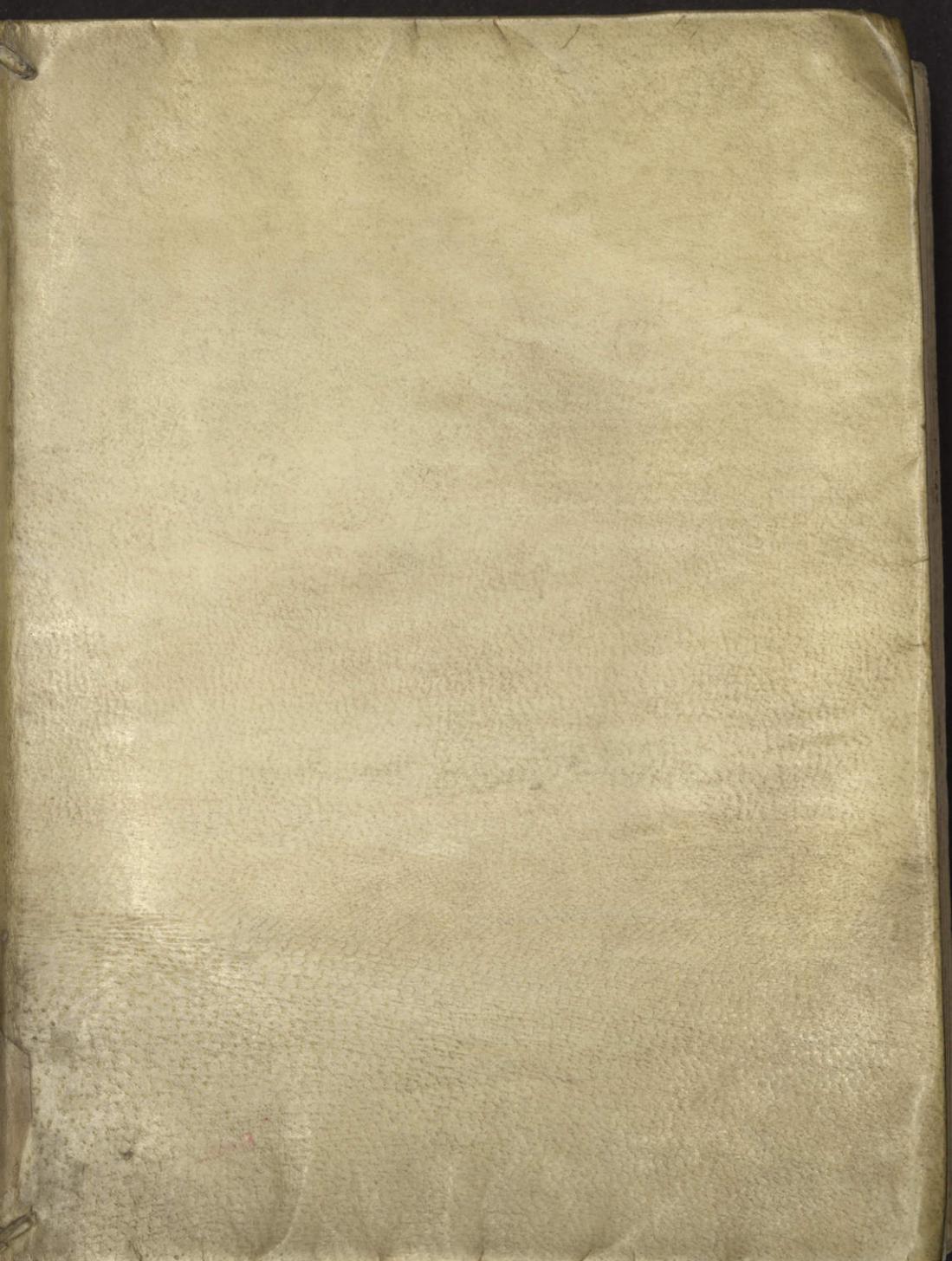
+

x-rite

mm

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

(cm)

Albertus

Alexius

Mithred

Acacia

Litt

dep

18

thus
ius
book

~~H 57~~

~~27792~~

XV: Sieck.

618

Table des ouvrages Contenus dans ce Recueil.

Michelis Alcibi de memoria artificiali libr.
pag. I. #107

ars memoriae et obliuionis authore Adamo Bruvio
pag. 13.

Gisdeon nomenclator mnemonicus. pag. 82-

artis memorativaes Mathewi tractatus cum nonnullis
plinii et gordani documentis. pag. 117.

faenix petri Tomatis memoria magistri. pag. 125.

jacobi pubblii in arte memoria libr. pag. 141.

Digitized by srujanika@gmail.com

abord) quando se acha no mesmo dia de nascimento (nº

• C. 1924.

• 158. Aug. - re-investigate old records and
the same material with particularities
• 159. Aug. - draw up map & summary
• 160. Aug. - compare old with latest
• 161. Aug. - go to old station & make notes

3^e juillet 117.

Artis memoratiue Matheo li Perusini medicine Docto

ris præstantissimi: Tractatus utlissimus: cum nōnul
lis Plinij et Gordani documentis.

- f. 3.

Fancas oramus amantj

file

Obituary of the
Bishop of Llandaff

Tractatus clarissimi phi

Iosophi et Medici Matheoli Perusini; de Me
moria augenda per regulas et medicinas.

Præfatio.

Iam diu Brocardo et Bonaventura viri dignissimi re
plicatis precibus me sepiissime prouocasti; ut aliqua
de memoria nutrienda et augenda colligerem; quam
rem egovobis sepe pollicitus sum; sed tenuit me die
tenus continua agendarum rerum occupatio. Statui
tandem votis vestris parere; et ita domino adiutorante
aliqua; et ea ut puto digna & vobis utilia aggregabo.
Dicimus igitur quod de hac materia nullum hucusque inten
nimus; qui complete tractaret; adiungendo scilicet me
dicinalia cum alijs rebus; que artificiose memoriam
auget. Alij enim ut Cicerio; maxime de artificio me
moriam tractarunt; quo pacto scilicet regulis habitis; po
tuisset memoria augeri. Ad consimile autem proposi
tum: tractatum unum vidi; quem Guilhelmus de
Briscia notabilis philosophus atque medicus compone
rat. Medici vero econtra tam noui quam veteres; ad me
moriam recuperandam si perdita esset; et ad habitam
fortificandam; solum remedia medicinalia scripserunt
Ponamus igitur simul utrumque studium; ut complete
discamus memoriam gubernare. Erunt igitur capitula
duo. In quorum primo ponemus; quomodo possus
mus memoriam artificiale augere beneficio regulari.
In secundo vero dicemus qualiter id etiam fieri possit
beneficio medicinalium.

Capitulum primum de

artificio Memorie augende per regulas et
documenta.

Dicimus itaque; quod circa memoriam aut potentiam memo

Quoniam
memorabile est

forma tractat

radī duo op̄a habemūs: vnum quod dicit memorari:
aliud reminisci; licet reminisci nō sit principaliter me-
moratiæ opus: īmo estimatiua; licet hoc sine memo-
ria fieri non possit. Ideo Philosophus duas distinguit
potentias: quarum vnam vocavit memoriam; et al-
teram reminiscentiā. Prīus ergo de memorari; deīn
de de reminisci dicēmus. Memorari igitur est retine-
re et conseruare imagines rerum: prius ab anima per-
ceptarum. Primum igitur qn̄e bene meminisse volu-
mus: dum ea discimus vñ audimus: oportet multum
attente & profunde mentē apponere: sic enim dūci
et firmi in memoria remanebūt. Nā quae superficiali-
ter et sine attentione videm⁹ et audim⁹: et si frequens-
ter: tamen cito ea labi a memoria experimur. Et ideo
dicit Aristoteles: quedā semel / scilicet attente videntes;
melius memoramur: q̄ altera mltotiens / scilicet
et non attente. Vnde apud Platonis Thimeū scribit
Ego vt probum auditorem decet; sine sermone sub
silentio mentem atq; aures p arabo. Est autem et hoc
documentū sive elemētū: vtile multū ad addiscendū
Nam is est maxime docibilis; qui attente paratus est
audire: vt scripsit Tullius primo nouorum Rhetoris
corum. Cuius ratio hēc est: quia vt secūdo de aīa ha-
bettur. Actus actiuorū sunt in paciente & disposito:
attentio autē magna: auditorem disponit et parat; ad
profunde et perfecte reassumendū: prius tamen intel-
ligendum. Conservatio enim sequit intellecta: nulla
enim observant nisi prius intellecta. Vnde Georgi-
as vt fertur bene dixit: vbi intenderis; ingenii valet.
Felix itaq; qui cum attentione audit atq; studet.

Secundū admonimentū est q̄ in audiendis delecta-
ri et admirari; ad memorandū multum valent. Nam
in quibūs delectamur & admiramur multū eis inten-
dimus; et in eis profundamur et detinemur. Attentio

Memoria est alioq; apprehensi a sensu per intellectum
memorata resūmēns

principio

119.

Ancoratis

autem magna et maxime profunda ut dictum est; ad
memoria valet. Valet igitur et admirari & delectari
in his; que attentione & profunditatem inducunt. *zi memorandi*

Huius autem signum maxime habemus in pueris:
qui quia multum delectant in formis; & in signis re-
rum propter hoc: quia eis noue & insuetae sunt ea-
rum bene memorantur. Vnde dicit Auerrois: q[uod] ho-
mo memorat multotiens: quod fecit in puericia bo-
na rememoracione; quia homo in puericia multum
amat formas & figuram; et multum in eis delectatur:
et admiratur; quapropter figuntur in eis bene; et pro-
pterea difficile dimittunt. Aliam tamen in probleu-
matibus de pueris: & eorum memoria / caulam
assignat Aristoteles: sed illam velut rei nostrae imper-
tinentem hic dimitto. Vnde Tullius secundo Rheto-
ricorum. Quae acciderunt in puericia / meminimus? opti-
me: sepe propterea: q[uod] nulla nisi noua aut admirabili-
re comouetur animus. Vtile est igitur: & si ita non sit:
reputare scienciam in qua studies; esse valde bonam et
honorabilem: & excellentem atque magnam: & paucis
notam; et non tantum scientiam sed etiam Doctorem
quem audis. Nam bona & honorabilia appetimus &
amamus: magna autem aut rara admiramur. Sed si
despicias aut spernas scienciam in qua studies: vel do-
ctorem a quo audis: non bene percipies / nec retinebis.
Vnde inter claves sapientie; ponitur honor Magistri.
Quare non est mirandum: si auditores huius seculi
parum proficiunt: quia de se confidentes: Magistrum
spernunt: quare tales proficere non videmus. Rur-
sus et tertium est ad monumentum: quia memoria ho-
minum labilis est; et turbæ non sufficit / ut dicit Seneca:
necessæ est breuia & pauca esse quæ memorari vo-
lumus. Ideo oportet ea quæ facilius retinere volumus:

iii

*Prædicti dñi
p[ro]p[ter]a et m[od]estia p[er]
sunt dñm m[od]estia
b[ea]t[us] p[er]d[omi]nans*

Tullius

Sic sibi

attende

Intelligere non est sine fantasmar[re] Argos

ores primus memorans & roris ad proprie flegit et monit
proper nimia fiddit et hunc est A

ad summā quotidiam & paucitatem reducere; hoc enim modo facilius retinebimus; et propter hanc totius memoria habebimus in summa illa; et ideo cōmuni ad quod reduximus / omnia includuntur. Unde dicit Phus tercio topicorū. In argumentacionibus propositiones memorabiliter scire oportet. Nam velut in memorali propositiones cōmunes tantum posite; statim faciūt illa memorari. Contrario igitur modo procedere debet discens & memorans. Nam que discimus / oportet per plura explicari & diuidi. sed que volumus memorare; colligere & breuiare oportet. Unde per optime dicitur ab Hugone in Didascalicon. Sicut ingenium in diuidendo investigat / & inuenit; ita memoria colligendo custodit / Oportet ergo ut que discendo diuisimus; cōmendando memorie colligamus. Colligere autem est / ut ea de quibus prolixius scriptum vel disputatum est; ad breuem quādam et cōpendiosam summā redigamus. Habet namque omnis tractatio ali quod principiū: cui tota via & vis sententie innititur; et ad ipsum cum talia referuntur; hoc querere & considerare; colligere est. Quidam fons est cuius multi sunt riui; anfractus fluuij non sequere; tene fontē & totū habes. Idcirco dico quod memoria hominis hebes est; et breuitate gaudet; & si in multa diuiditur; min⁹ in singul⁹. Unde & qui circa pauca occupantur & sollicitantur; melius memorantur. Quare exempli gratia; quando quis defero multa legerit; & illorum voluerit memorari; reducat illa in quandam breuem numerum; & sic omnino in faciliter memorabitur. Adhuc autem quārum tum ad monumentū erit; quia memoria hominis labilis est; oportet cum multa memoriter discere voluntus; ea per partes secare minutus; et diuisim & non simul illas plegere; & una particula memoriter scita;

Prima est frequēs meditatio nostra memorabile
Ora est post meditatio nostra obiecta non quod dicitur
ex ora per accidens nostra aliqua sit melior medicina
per accidens qualitercumque
Tertia est admixtio de obiectis memorabili

anno p. consi
memorabile

120

Mariam

aliquantulum pausare; deinde prima repetita ad se-
cundam/deinde ad tertiam: et sic per ordinem usq; in
finem perueniendo; sic cum non est difficultas nec te-
dium. Vnde Marcianus in Rhetorica sua. Si longior
ra fuerint addiscenda; diuisa per partes facilius inhære-
scunt. Vnde bene dicit ille poeta. Scire si vis hāc rem:
tota sit separata minutim. Amplius & quintū ad
monumentū (vt dicit philosophus) meditaciones me-
moriāl saluant; in remīniscēdo ac perpetuo retinen-
do freq̄nter considerare et cogitate oportet q̄ colerua
re intendimus; sīc enim nō contingit obliuio. Vn Se-
neca. Memoria nihil perdit: nisi ad quod sepe non re-
spicit. Vnde scribit in Dīdascalīcon. Prīncipiū in lec-
tione: est, consideracio & confirmacio in meditaciōe
Vnde recte meditacio; interpretatur mentis dictacio;
Egregie igitur hoc admonimentiū & anteproximū;
que maxime ad memoriam conferunt; simul tangunt
tur in Dīdascalīcon his verbis. In omni doctrina; bre-
ue & aliquid certum collige; quod in arcula memo-
rię recondas; vnde postmodū cum res exigit: aliqua
deriuent; vnde hec eciam sepius replicare; & de ven-
tre memorię ad palatum tractare necesse est. Vn ro-
go te ne multū leteris quisquis es (sicut multi faciūt)
si multa legeris; aut mīta legendo percurreris: sed le-
tare; si mīta q̄ pcureris / intelleixeris: & nō tñ si intel-
lexeris; sed cū retinere potueris. Discursus sup oia fu-
gias; vt sc̄tūs Thomas dicit in epistola sua Dīdascalā
ad fratrem studentē. Examīna igitur teipsum cum le-
gis: & quantum tenere poteris: tantum legas: si vis
memoriā exercere; sed si vis tonum illum lectionis
habere: & in eo delectari; legere potes quātum desi-
deras: sed parum inde retinebis: quod pulchre glo-
riosissimus Thomas dicit, vt retulimus: discursum.

*Mediocris meo
alium*

*Seneca**Thomas*

super omnia fugias. Alias enim nec legere multū prodest; nec intelligere prodest; inquam ad memoriam. Si enim legimus multa/que tenere non possumus: siue illa intelligamus/siue non; illorum non memos; rabimur; que enim tenere non possumus : nec illa memorari: cum memorari & tenere idem sint: vt ab origine p̄diximus. Et sic iam de arte & modo memos; randi satis sit dictum. Consequens autem est doctrinam et artem reminiscendi tractare.

De reminiscencia.

*impensia no
moria p̄sp̄ca*

Cum itaq; secundum Aristotilem ordo et cōsequēcia reminiscibilium causa sit reminiscēdi : oportet ea quā ornam ynum per alterum reminisci volumus ordinacionem & consequēciā habere: cum reminisci qđ memorari dicitur : sit per aliqua in memoria retenta inuestigare; & reinuenire oblita. Ad inuestigationē ergo oblitorum vt reinueniantur; necessario est requiri rere ordinem illorum / quorum intendimus reminisci. Vnde dicit Philosophus . Quę bene ad inuicem ordinata sunt; bene sunt reminiscibilia. Quę v̄o male; graui ter. Ideo oportet ea in quibus studemus; si bene ordinata sunt / m editari frequenter; & in consuetudinem secundum ordinem illum illa reducere : si aut̄ non bene ordinata; debemus ea quantum possumus ordinare; et secundū illum ordinem meditando consuescere. nam si ea in quibus studemus nunc vno modo vel ordine; nunc alio consideremus; ordo eorū nō confirmabitur in nobis; sicut dixit Seneca. Non cōua lescit planta/que sepe transfertur. Debemus igitur ea quorum facile reminisci volumus : a principio bene ordinata capere; vel a rei natura v̄l a Magistris; vel a nobisipsis; et illa secundum ordinem illum consuetudini reducere. Secundum documentū dicit Phi

27 Domini

J: Reminiscencia sed et in hanc:..

121

371

et
222

Iosophus; quo ordine primo res apprehense sunt &
considerate ab anima; eo ordine se habet motus; id est
impressions facte in anima ex eorum apprehensione. Motuum autem ordo & consequentia causa est
reminiscendi; ex eo enim quod post primum motum na-
tus est sequi secundus; reminisci contingit/ut dicit Phi-
losophus. Oportet igitur a primo & per ordinem in-
cedere: ad rehabendum oblitum quod querimus; pro-
pter hoc enim & propter consuetudinem qua ordo
ille est: velociter nobis occurrit oblitum. Vnde vide-
mus cum in aliqua arte sumus noui; si per ordinem
quod audiuitus incipiendo interrogemur; facilius
respondemus; si autem ordine mutato respondebimus:
id fieri male; aut cum difficultate. Vnde & pueros cum
aliquid quod legerunt/referunt; si aliquius consequen-
tium sint oblii; precipimus a capite inchoari; sic enim
aliquoties a principio iterando; id eorum occurrit me-
morijs: quod prius erat oblitus. Tertium documen-
tum: dicit enim Philosophus quod ex uno similium contin-
git reminisci alterius; vnde cum fuerimus oblii cogi-
tare de Virgilio; nobis occurrit Homerus: cum Auer-
rois dicit quod memori contigit propter suum simile:
et ita debemus illud sepe reuelare; et sic facile oblii
reminiscemur. Quartum documentum: nos ad re-
minisci suuat cogitatio contraria; ut dicit Philosophus
ut cum cogitamus Achillem; venit in mente Hector;
cuius eramus oblii. Quintum documentum: dicit
Aristoteles quod locus ubi aliqua tractauimus: principe
um est reminiscendi. Vnde utile est locum considera-
re/in quo dicta aut facta sunt illa: quorum volumus
reminisci. Vnde Ciceron pro memoria artificiali ha-
benda docet stabiliri quedam loca: et illis cogitatis/fa-
cile venimus in oblitum. Sextum documentum: quia

Spes et fides recordare aliis dicitur ut rem
oria et recordare aliis regnatur et nomen obliuie habere.

Ex. 7

fantasia multe ab imaginacionibus mouet; oportet stabilitate quasdam imagines; que similitudines habeant cum his/que volumus recordari. Exempli si volumus reminisci pontis curui quod est unus de pontibus Patauiniis; ponemus in memoria unum pontem magnum: & unum hominem curuum: & sic facile pontis curui reminiscimur. Hoc enim documentum cum supiore est fundamentum artificialis memorie. Quae igit ad artem & doctrinam memorandi & remissendi pertinet viri digni hec dixisse sufficient. Qui autem plura de humeris legere desiderat; videat vberiorē tractatū nostrū; qui ē a nobis de hac materia cōpositus. Multa quidem adduximus; eciam ad verbū eorum; quod ab alijs p̄cipere potuimus ut sermo nostro cōplectior esset. Nunc vero ad medicinalia trāseamus.

Capitulum Secundum.

Conseruare vel augere memoriam cum medicinalibus opus est laboriosissimum; quia thesaurus iste bona corporis dispositionē regrit; & optimū vīte ordinē. Pos nemus tamen aliquā subcincta/que apud nos auctores erunt multe utilitatis. Cōmuniter quia memoria fit labilis ab humido & frigido; seruent iste regule quod sequuntur.

Prima regula Corpus teneat mundū a superfluitatibus. Vnde quotidianus sit ventris beneficiū; et si non naturale fiat artificiale. Vina magna fugiat. Immo vtile ē: si quis vult bonam hanc memoriam/ut aliquot dies abstineat a vino; & loco eius aqua utrācū zucari. Vitet acrumina; sicut allia & humeris; & legumina omnia. Supvitet cōustum superfluum; & carnes facilis digestionis comedat. Acetum & acetosa; cepe et cetera maxime nocet; ut dicit Avicenna. Secunda regula. Buglossa & zinziber sunt optima memorie quomodo libet administrata; et maxime zinziber cōditū bis in ebdomada: aut ter-

Dormit ut quis pudeat illa & vult rem in aliquā ordine redire.

Badem ut pīne et attinet metu apparet

122

ieiuno st omacho; ad q̄d tantitatē castaneę de mane cas-
ptum. Tercia regla. Mirabolani conditi sunt opti-
mi; scilicet semel in ebdomada sumere vnum. Si sim-
brum & est species mentis; secundum Auicennam est
optimum. Quarta regla. Confectio anacardina
ad quātitatem ciceris sumpta in ebdomada semel in
aurora; confert mirabiliter. Similiter diambra/secun-
dum Auicennā. Quinta regula. Oletum philoso-
phorum secundū Melius mirabiliter occipicio inun-
cto; ex eo reparat memoriam. Hęc igitur sunt viri
digni medicinalia; q̄ inter alia sunt electissima p̄ con-
seruanda memoria; & ita finem facio.

Explicit tractatus de memoria. D. Ma-
theoli Perusini/medicinae doctoris fa-
mossissimi edit⁹ in Italia. Impressus a
Martino Schotto/ciue Argen⁹: quar-
to ydus Octobres Anno Christi. M.
cccc, lxxxv octauo.

Plinius libro. xxvij. caplo. iiiij. ad finem.

Subabstinere a cibo nimio aut potu; alias vino tantum
aut carne; alias balneis cum quid eorum postulet valitu-
do; in presentissimis remedijis habetur; his remedijis
adnumerat exercitatio; intentio vocis; vngue fricari
cum ratione. Vehemens enim fricatio spissat / lenit /
mollit. Multa adimit corpus; auget modica. In pri-
mis vero prodest ambulatio; gestatio; & ea pluribus
modis. Equitatio stomacho & coxis utilissima. Phthi-
si; nauigatio. Longis morbis; locoru mutatio. Item
somno mederi sibi; aut lectulo/aut rara vomitione.
Supini cubitus; oculis conducunt. At proni; tussib.
In latera aduersum distillacioes. Aristoteles & Fabia-
nus plurimum somniari circa vernum & autumnum
tradidit; magisq; supino cubitur; at prono nihil. Theo-
phrastus celerius concoqui dextru lateris incubitu;
difficilius in supinis. Solu in quoq; remediorum ma-
ximu; ab ipso sibi praestari potest; sicuti lintheor. stra-
giliumq; vehemencia. Perfundere caput aqua calida;
ante balnearu vaporacione; & postea frigida saluber-
rimu intelligit. Item presumere cibos; & interponere
frigidam; eiusdemq; potu somnos antecedere; et si
libeat interrumpere. Notandum nullu aliud animal
preter hominem calidos potus sequi; ideoq; non esse na-
turales. Mero ante somnos colluere ora; propter hali-
tus. Frigida aq; matutinis impari numero; ad cauen-
dum dentium dolores.

In lixiuio p locione capitis decoquatur: bethonica:
salvia/maiorana:sticados arabicum/mellissa/roseru-
bee/origanu/folia lauri; & fricitur hora locionis cas-
put uno ex trociscis ad hoc conuenientibus.

127

Documentum aliud pro memoria.

Gordanus ad bonitatem memorie scribit cocurrere de
bere. Primo bona complexione cerebri ad hu. & ca.
vergentem. Deinde paucam auditionem. Tertio quietem.
Itaque cum plerasque causas annotent medici: quibus me
moria ledatur. Inter primarias & frequentiores est frigi
ditas & humiditas cerebri. In cuius curam talem dietam
adhibendam docet Auctena: ut sit aer luminosus. Mo
uentur enim spiritus portantes species de ventre in ven
trem. Preterea lumen calefacit & exiccat: econtrario
tenebre. Sitque aer calidus & siccus. Somnus autem multus
et diurnus nocet. Vigilie quoque plurime resoluendo
similiter nocent. Nocet oculum & quies. Valet autem exer
citus totius. Valent fricationes inferiores: straves / non
dissoluentes spiritus; pectinatio quoque grata capitis:
ad exhalationem vaporum. Valet gaudium & ira: calefacie
do. Insup monet Auctena abstinentiam a cibis retentivis/
grauatiuis/vaporosis. Retentivi sunt: quae retinent pro
pter difficultatem digestionis & stiptitatem. Gravatiui
qui sunt nimis quantitatis: aut ex modo materie ut du
ri; viscosi. Generaliter vero caue cibos fri. & hu. actu
et virtute: et vtere siccis: ut assis & speciebus calidis.
Caput non abluat aqua calida: propter humectacionem
cuis: & minus frigida: sed lixiuio. Valet etiam sapor
de sinapi. Potus sit aqua mellis: vel secundum Aucten
nam vinum aqua dilutum. Preterea zinziber conditum
conducibile est: & in cerebro humidu vigorandum est:
puluere zinziberis / nucis muscatae et masticis supras
perso. Valet multum dare rasuram eboris cum modis
co vino: quia exiccat sine calefactione. Item lingua vp
pupa suspensa collo vel brachio.

No finit

Marcialis libro. x. Vita beata.
Vitam quæ faciunt beaciorem /
Iocundissime Marcialis; hec sunt.
Res non parta labore; sed relicta.
Non ingratus ager; focus perennis.
Lis nunque; toga rara; mens quieta.
Vires ingenuæ; salubre corpus.
Prudens simplicitas; pares amici.
Conuictus facilis; sine arte mensa.
Nox non ebria; sed soluta curis.
Non tristis tortus; attamen pudicus.
Somnum /qui faciat breues tenebras.
Quod sis esse velis; nihilque malis.
Summum nec metuas digm; nec optes.

Hac vitam faciunt beatorem.
Vide Augustinū de ciuitate dei, libro. xiiij. ca.
xvi. De nociva Venere. P.S.
Vrit in affectu Venus anxia; sordet in actu.
Inficit & foetet; quando patratur opus.
Post factum fœcisſe pudet; cito preterit illud /
Quod iuuat; eternum quod cruciabit erit.

124

Incipit

